

IN MEMORIAM PROF. DR. SC. MIRA ALINČIĆ
professor emeritus
(1933. – 2015.)

UDK: 347.6-05 Alinčić, M.
929 Alinčić, M.

Smrću profesorice Mire Alinčić ugasila se jedna zvijezda koja je sjajila u obiteljskome pravu. Od profesorice Mire Alinčić oprostili smo se u tišini i dostojanstvu na zagrebačkome Krematoriju 2. travnja 2015. godine, pokušavajući joj izraziti veliku zahvalnost za sve učinjeno, za svu predanost znanosti i odanost Fakultetu, za svaki mudar savjet koji nam je udijelila i za put koji nam je pokazala.

Profesorica Alinčić, znanstvena savjetnica i *professor emeritus*, djelovala je na Pravnome fakultetu u Zagrebu četiri desetljeća. Njezinim odlaskom hrvatska je pravna znanost, osobito obiteljsko pravo, ostala bez istaknute znanstvenice, nastavnice i kolegice. Jedna od najistaknutijih predstavnica poslijeratne generacije pravnika utrla je put modernome obiteljskome pravu, nastavljajući zasadu obiteljskog prava kao zasebne pravne grane. Njezin odlazak u tišini dugo će ječati u pravnoj znanosti i svi oni koji se bave obiteljskim pravom još će dugo posezati za njezinim tekstovima, idejama i prijedlozima, otvarajući tako sjećanje na profesoricu Alinčić ne samo kao vrsnu znanstvenicu i nastavnicu, nego i na velik um i snagu kojom je djelovala.

Profesorica Mira Alinčić rođena je u Mariboru, Republika Slovenija, 19. veljače 1933. godine. Nakon burnih godina Drugog svjetskog rata maturira s odličnim uspjehom na VII. ženskoj gimnaziji te upisuje Pravni fakultet u Zagrebu na kojem diplomira 1955. godine kao jedna od najboljih studentica generacije.

Godine 1956. zaposlila se kao sudački pripravnik Kotarskoga suda I u Zagrebu, a dvije godine zatim položila je pravosudni ispit, nakon čega se zapošljava kao sudski referent na Okružnome sudu u Zagrebu.

Za asistenticu na predmetu Porodično pravo izabrana je 1958. godine, a za predavača 1961. godine. Doktorat pravnih znanosti stekla je 1965. godine, obranivši disertaciju pod naslovom "Razvod braka". Nakon toga izabrana je za docenta 1967., za izvanrednog profesora 1974., a za redovitog profesora 1980. godine (ponovni izbori 1985., 1990. i 1996.). *Professor emeritus* postala je zbog posebnih zasluga za razvoj i napredak Sveučilišta 2000. godine.

Uz nastavničke obveze na matičnome Fakultetu, u diplomskoj je nastavi predavala obiteljsko pravo tijekom nekoliko godina na svim novoosnovanim pravnim fakultetima u Hrvatskoj (u Splitu, Osijeku i Rijeci).

U poslijediplomskoj je nastavi bila organizator i voditelj Postdiplomskoga studija za specijalizaciju iz porodičnog prava (1984. – 1986.), a od osnivanja Poslijediplomskoga studija iz građanskopravnih znanosti (kasnije i obiteljsko-pravne znanosti) bila je voditelj i predavač te gost predavač na Medicinskome fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Odabrane teme povremeno je predavala na poslijediplomskome studiju na Pravnome fakultetu u Ljubljani.

Na Pravnom fakultetu u Zagrebu obnašala je mnoge funkcije. Valja naglasiti da je bila jedina dekanica u povijesti Pravnoga fakulteta (1981. – 1983.); bila je prodekanica za studentska pitanja (1972. – 1973.); članica Disciplinskoga suda za studente; predsjednica Komisije za molbe i žalbe studenata; predsjednica Zbora radnih ljudi OUR – Pravosudni odjel; obnašala je i važne političke funkcije. Profesorica Alinčić predsjedala je Komisiji Savjeta Pravnog fakulteta za izbor nastavnika i bila zamjenicom predsjednika Znanstvenog vijeća Međufakultetskog studija za socijalni rad. Od 1975. godine do umirovljenja bila je predstojnicom Katedre za obiteljsko pravo. Od 1987. godine bila je članicom Matičnog povjerenstva (za područje prava) Sveučilišta u Zagrebu.

Kao istaknuta znanstvenica i stručnjakinja bila je članom niza radnih tijela koja se bave obiteljskim zakonodavstvom, npr. član Komisije za kodifikaciju porodičnog prava Savezne skupštine (1968. – 1971.), član Pravnog savjeta Izvršnog vijeća SRH (1970. – 1973.), član radne skupine Sabora SRH za izradu republičkog porodičnog zakonodavstva (1975. – 1978.), član Republičkog odbora za obilježavanje Međunarodne godine žena, član Odbora za dodjelu republičkih nagrada (1982. – 1984.), član komisije stručnjaka za izradu zakonodavstva o planiranju obitelji (u Ministarstvu zdravstva od 1994.) te član radnih skupina za izradu obiteljskoga zakonodavstva (Obiteljski zakon iz 1998. i Obiteljski zakon iz 2003. godine).

Za svoj radila dobila je dvije republičke nagrade – "Kata Pejnović" 1980. i "Tatjana Marinić" 1982. godine – te Državnu nagradu za znanost (Nagradu za životno djelo) 1998. godine.

Zapažen je i rad profesorice Mire Alinčić u različitim projektima, i onih na Pravnom fakultetu, i onih izvan njega (poglavito Ministarstva znanosti), bilo kao voditelja ili istraživača, što je rezultiralo važnim znanstvenim radovima. Sudjelovanje u takvim projektima ostavilo je traga u smislu analize i utjecaja na osuvremenjivanje hrvatskoga obiteljskog prava. Riječ je o projektima “Put prilagodbe građanskopravnog uređenja Hrvatske”, “Novi hrvatski pravni sustav”, “Europski sustav ljudskih prava i hrvatsko obiteljsko pravo”, “Obiteljskoppravna zaštita djece i nemoćnih osoba” te “Suvremeno hrvatsko obiteljsko zakonodavstvo”.

Leksikografska djelatnost profesorice Mire Alinčić pretočena je u suradnju s Jugoslavenskim leksikografskim zavodom, odnosno Leksikografskim zavodom *Miroslav Krleža*, kroz priloge za Opću enciklopediju (1973. – 1978.) i za Medicinski leksikon (1990.); bila je član Uredničkog vijeća Pravne enciklopedije i urednik odnosno autor natuknica struke Porodično pravo (od 1982. do obustave projekta 1992.). Svoj je prilog, isto tako, dala i za Hrvatski leksikon (1994.) te za Hrvatski pravni leksikon (2003. – 2007.).

Među izvannastavnim aktivnostima valja spomenuti suradnju profesorice Mire Alinčić s ministarstvima koja su se bavila obiteljskoppravnim pitanjima, pitanjima socijalne skrbi i pitanjima zdravstva, Ministarstvom vanjskih poslova te suradnju s Uredom UNICEF-a za Hrvatsku kroz koju je popularizirala obiteljsko pravo. Godine 1992. sudjelovala je u raspravi o zakonodavnoj reformi obiteljskog prava u organizaciji Vijeća Europe, godine 1994. godine na konferenciji u Gentu o Konvenciji o pravima djeteta te 1995. godine u Bratislavi u raspravi o Konvenciji o pravima djeteta u obrazovnom sustavu. Sudjelovala je na brojnim znanstvenim i stručnim skupovima na kojima je uvijek bila zamijećena sa svojim izlaganjima. Svoj je doprinos dala i u izradi izvješća RH o primjeni Konvencije o pravima djeteta, koje je dostavljeno Odboru UN-a za prava djeteta 1993. godine.

Profesorica Mira Alinčić bila je osobito ponosna na svoju suradnju sa SOS Dječjim selom (Lekenik, Hrvatska), kojom je prenosila svoje veliko znanje iz područja obiteljskoga prava te svoju empatiju za djecu bez roditelja.

Znanstveni i nastavni rad profesorice Mire Alinčić nezamisliv je bez njezina mentorstva u nekoliko znanstvenih magisterija i doktorata pravnih znanosti – od kojih su većina doktorati njezinih učenika i kasnijih nastavnika obiteljskoga prava. Njezino mentorstvo značilo je za magistrande i doktorande sigurno vodstvo prema uspjehu, zahtjevnost u realizaciji i preciznost u znanstvenim spoznajama.

Znanstveni opus *prof. emerit.* Mire Alinčić obuhvaća gotovo 150 bibliografskih znanstvenih i stručnih radova; bila je najcitiraniji autor u hrvatskoj obiteljskopravnoj literaturi ne samo u Hrvatskoj, nego i od strane inozemnih autora.

Bila je jedan od utemeljitelja i prva predsjednica Znanstvenog vijeća Akademije pravnih znanosti Hrvatske.

Profesorica Mira Alinčić ostavila je dubok i neizbrisiv trag u obiteljskopravnoj znanosti, postavši utemeljiteljicom modernoga promišljanja o odnosima u obitelji i zaštiti njezinih, osobito ranjivih članova. Isticala se u znanstvenom radu pišući i izlažući svoje duboko promišljene spoznaje, obilježivši četiri desetljeća znanosti i prakse. Njezin bogat opus, proizašao iz vještine jasnog pisanja i osebnog stila, prkosi vremenu, pa s izvjesnošću možemo kazati: u obiteljskome pravu profesorica Mira Alinčić – *exegit monumentum aere perennius*.

Težnja za pronalaženjem najboljih i najpravičnijih rješenja u praksi odvela je profesoricu Alinčić u nemali broj kodifikacija u kojima je dala ono najbriljantnije što je posjedovala – smirenost, promišljenost, logičnost, jasnoću. Izazov pisanja zakonskih prijedloga i znanstvenih radova vodio je profesoricu Alinčić u traženje bez kraja, bez posustajanja, i kao takva prepoznata je već u najranijim danima svoje znanstvene karijere. Bila je angažirana oko zakonodavnog uređenja obiteljskih instituta, povezujući zakonodavnu i sudsku praksu, zauzimajući se za pravne aspekte problematike obitelji. Bit njezinih stavova prepoznata je još početkom 70-ih godina kao “progresivni konzervativizam” (Triva, 1973.), čime je bitno i presudno utjecala na razvoj pravne znanosti o braku i obitelji, ali i šire na cjelinu društvene znanosti. Znanje kojim je očaravala proizlazilo je iz neprestanog praćenja i komparativnog poznavanja zakonodavstava, sudske prakse i literature uz prirodenu sposobnost sustavnog, objektivnog i sveobuhvatnog raščlanjivanja problema. Pravna argumentacija profesorice Mire Alinčić bila je vrhunac logičkog silogizma. Mnogi znanstvenici koji su progovarali o radu profesorice Alinčić isticali su nekoliko pojedinosti koje su nedvojbeno bile njezin cilj – zauzimanje za najugroženije u obitelji – i njezinu znanstvenu metodu – napredni istraživački pristup bez iluzija i idealiziranja sa smislom za realnost, ali s pogledom u budućnost kroz nezaobilazne mijene (tako primjerice A. Prokop, Č. Rajačić, N. Gavella). Dugogodišnje iskustvo i znanstveni te istraživački rad pridonijeli su jedinstvenom gledištu da je profesorica Alinčić bila “bez premca najbolji stručnjak za obiteljsko pravo u Hrvatskoj” (A. Bakarić-Abramović).

Profesoricu Miru Alinčić resili su odanost Fakultetu, kolegijalnost i čestitost. Svi mi koji smo je poznavali pamtit ćemo je ne samo po znanstvenome

opusu i društvenom utjecaju na zbilju koja nas okružuje, nego i kao posebnu osobu. Njezina srčanost duha, ustrajnost i predanost poslu utkane su u baštinu obiteljskoga prava. Obiteljsko pravo bilo je njezin smisao i cilj. Vrlo odmjerena i mima i nadasve tiha osoba u svojoj je samozatajnosti skrivala mnoštvo vrline. Velik autoritet kojim je zračila – i ne samo kao prva dekanica u povijesti Pravnoga fakulteta u Zagrebu – nadmetao se s njezinim poštenjem i razboritošću, suzdržanost se hvatala u koštac s duhovitošću kojom bi iznenadila. Njezine ljudske vrline – poštenje, mudrost, pravednost i odgovornost – bile su prepoznatljive i izvan znanstvenoga kruga. Ljubomorno je u svojoj skrovitosti čuvala svoj život, no njezina toplina, razumijevanje i mudar savjet zarobili su srca svih nas koji smo s njom dijelili obiteljsko pravo. Ne samo da je svoje veliko znanje i umijeće nesebično prenosila, nego nas je darivala sobom samom.

Ime profesorice Alinčić utkano je ne samo u povijest Fakulteta i u obiteljskopравnu znanost, nego i u sjećanja svih onih koji su je voljeli.

Prof. dr. sc. Dubravka Hrabar

